Установа адукацыі

«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце БДУКМ

_______________ В.Р.Языковіч

«24» чэрвеня 2019 г.

Рэгістрацыйны № ВД-135 /эвуч.

САЦЫЯЛЬНА-КУЛЬТУРНАЯ АНТРАПАЛОГІЯ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі
1-23 80 02Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
Прафілізацыя: Культурная спадчына і музеялогія

2019

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавога вучэбнага плана па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі 1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны. Рэг. № Е23-2-002/ пр-тып. ад 21.03.2019

СКЛАДАЛЬНІКІ:

А. І. Смолік, загадчык кафедры культуралогіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», доктар культуралогіі, прафесар;

А.А. Крыштаносава, дацэнт кафедры культуралогіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Ю.А. Косік, выкладчык кафедры менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі;

Н.Л. Баліч, загадчык адзела рэгіянальнай сацыялогіі Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі, кандыдат сацыялагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № 12 ад 31.05.2019 г.);

Прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № 01 ад 12.06.2019 г.).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна “Сацыяльна-культурная антрапалогія” звязана з шырокім колам вучэбных дысцыплін гуманітарнага цыкла: культуралогіяй, філасофіяй, сацыялогіяй, мастацтвазнаўствам, семіётыкай культуры і інш.

Мэта вучэбнай дысцыпліны – сфарміраваць уяўленне аб культурнай антрапалогіі як аб адной з вядучых культуралагічных дысцыплін, аб шляхах даследавання чалавечага напаўнення культуры і ў цэлым аб культуры як антрапалагічным феномене.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

– вызначыць месца сацыяльна-культурнай антрапалогіі ў структуры культуралогіі;

– даць уяўленне пра культурна-антрапалагічны падыход і адпаведныя метады да сацыякультурных феноменаў;

– даць уяўленне аб антрапалагічных мадэлях мінулага і сучаснасці;

– з дапамогай вывучэння тэарэтычнай спадчыны аўтараў навучыць аналізаваць антрапалагічныя характарыстыкі культурных эпох.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Музеефікацыя і актуалізацыя культурнай спадчыны» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам па спецыяльнасці ІІ ступені 1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны:

УПК-4. Быць здольным інтэрпрэтаваць фундаментальныя культурныя універсалы і адрозненні грамадства на лакальным і рэгіянальным узроўні.

СК-2. Быць здольным вырашаць прафесійныя задачы ў адпаведнасці з нормамі міжнароднага і айчыннага заканадаўства, маральнымі і этычнымі стандартамі.

У адпаведнасці з вучэбным планам, на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Сацыяльна-культурная антрапалогія» 108 гадзін, аудыторных – 36 гадзін,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

лекцыйныя заняткі - 20, практычныя заняткі - 16. Рэкамендаваная форма кантролю – экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Культурная антрапалогія ў сферы сучасных культуралагічных ведаў.

Прадмет, мэты, задачы і метадалогія вучэбнай дысцыпліны. Гісторыя антрапалагічных вучэнняў ад Арыстоцеля да З. Фрэйда. Сістэматыка антрапалогіі. Спецыфіка сучаснага культурна-антрапалагічнага дыскурса.

Тэма 1. Паходжанне чалавека і яго ўнікальнае становішча ў прыродзе і культуры

Паходжанне і сутнасць чалавека. Канцэпцыя дуальнасці чалавека: чалавек як мікракосм і макракосм. Чалавек як адзінства душы, духу і цела. Дылема "Прырода – Свабода" як культурна-антрапалагічная спецыфіка чалавека. Ж.-П. Сартр і М. Бярдзяеў аб свабодзе чалавека.

Тэма 2. Аксіясфера культуры

Кампаненты аксіясферы: культурныя сэнсы, каштоўнасці, нормы і ідэалы. Сэнс як аснова культуратворчай дзейнасці. Вучэнне аб сэнсе В. Франкла. Сэнс жыцця і смерці. Сэнсаўтваральны характар культуры.

Тэма 3. Камунікатыўны аспект культуры

Канцэпт "Іншы" і дынаміка адносін да Іншага ў культурна-гістарычным працэсе. Функцыі Іншага ў жыцці чалавека і культуры. Паняцці "Я–Ты", "Я–Яно" ў М. Бубера. Канцэпцыя асіметрычнага дыялога Э. Левінаса. "Я" і "Мы": асоба ў сістэме сацыякультурных інтэракцый.

Тэма 4. Асоба і культура

Асоба ў культуры: працэс развіцця. Трыяда "індывід – індывідуальнасць – асоба"; яе развіццё ў гісторыі культуры. Гістарычны працэс як шлях да

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

станаўлення асобы. Спецыфічныя характарыстыкі асобы. Пазіцыя чалавека ў архаіцы.

Тэма 5. Чалавек Антычнасці і Сярэднявечча

Праблема асобы ў антычнасці. Сацыяцэнтрызм антычнага светабачання. “Полісная свядомасць” як перашкода чалавечай індывідуальнасці. Позняя антычнасць: пастаноўка праблемы чалавека (творчасць Сафокла, Эўрыпіда; рымскі скульптурны партрэт). Сярэднявечча: нараджэнне індывідуальнасці ў прасторы манаскай, рыцарскай і народнай культуры. Адносіны “чалавек – Бог” як практыка сярэднявечнай самасвядомасці. Зараджэнне культуры буржуа і каштоўнасць індывідуалізму ў познім Сярэднявеччы.

Тэма 6. Рэнесансная асоба

Рэнесанс як “адкрыццё свету і чалавека” (Я. Буркхард). Рэнесансныя гуманісты: стыль жыцця і мыслення. Гуманісты як першыя інтэлігенты. Гуманістычная парадыгма: мэты, каштоўнасці, ідэалы. Пачатак фарміравання сучасных установак у эпоху Рэнесанса. Рэлігія ў свядомасці чалавека Адраджэння. Праблемы і супярэчнасці гуманістычнай парадыгмы.

Тэма 7. Новы час: канфлікты і метамарфозы асобы

Дынаміка асобы Новага часу: ад энцыклапедыста Асветы да чалавека масы. Тыпы асобы ў Новы час: рамантык, “чалавек-вінцік”, бунтар, кансумерыст і інш. Постструктуралісцкая пазіцыя “дэгуманізацыі”. Праблематычнасць чалавека ў сучаснасці. Тэзіс аб смерці чалавека (М. Фуко).

Тэма 8. Экзістэнцыяльныя феномены быцця чалавека: каханне, вера, смерць

Каханне як феномен культуры. Каханне – пачуццё і канцэпт. Тыпалогіі кахання. Каханне і Эрас. Дынаміка разумення кахання ў заходнееўрапейскай культуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Паняцце веры. Вера і веды. Вера і рэлігія. Вера і атэізм. Бог і чалавек. Паняцці “дабра” і “зла” ў кантэксце культурна-рэлігійнай традыцыі.

Роля смерці ў культуры. Сэнс смерці. Права на смерць. Смерць і неўміручасць. Смерць у заходнееўрапейскай культуры: дынаміка адносін.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(дзённая форма атрымання адукацыі)

Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		КСР	Форма контролю ведаў
	лекцыі	семінарскія заняткі		
Уводзіны	1			
Тэма 1. Паходжанне чалавека і яго ўнікальнае становішча ў прыродзе і культуры	1			
Тэма 2. Аксіясфера культуры	2			
Тэма 3. Камунікатыўны аспект культуры	2	2	2	Аналітычны даклад
Тэма 4. Асоба і культура	2	2	2	Напісанне эсэ
Тэма 5. Чалавек Антычнасці і Сярэднявечча	2	2		
Тэма 6. Рэнесансная асоба	2	2		
Тэма 7. Новы час: канфлікты і метамарфозы асобы	2	2	2	Прэзентацыя
Тэма 8. Экзістэнцыяльныя феномены быцця чалавека: каханне, вера, смерць	2	2	2	Вуснае апытанне
Разам	16	12	8	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(завочная форма атрымання адукацыі)

Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін	
	лекцыі	семінарскія заняткі
Уводзіны	1	
Тэма 1. Паходжанне чалавека і яго ўнікальнае становішча ў прыродзе і культуры	1	
Тэма 2. Аксіясфера культуры	1	
Тэма 3. Камунікатыўны аспект культуры	1	2
Тэма 4. Асоба і культура		2
Разам…	4	4

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Губин, В.* Философская антропология / В. Губин, Е. Некрасова. – М.: Университетская книга, 2000. – 234 с.

2. *Гуревич, П. С.* Философская антропология / П. С. Гуревич. – М.: Nota Bene, 2001. – 456 с.

3. *Кон, И.С.* В поисках себя: личность и ее самосознание / И.С. Кон. – М.: Политиздат, 1984. – 335 с.

4. *Чернявская, Ю. В.* Введение в культурно-философскую антропологию: пособие для студентов / Ю.В. Чернявская. – Минск: БГУ, 2003. – 281 с.

5. *Чернявская, Юлия.* Личность и культура: пособие для учителей, классных руководителей, студентов / Юлия Чернявская. – Минск: Беларусь, 2003. – 208 с.

Дадатковая

1. *Альтшуллер, Г. С.* Как стать гением: жизненная стратегия творческой личности / Г. С. Альтшуллер, И. Верткин. – Минск: Беларусь, 1994.– 497 с.

2. *Бергсон, А.* Два источника морали и религии / А. Бергсон. – М.: Канон, 1994. – 384 с. – (История философии в памятниках).

3. *Бердяев, Н. А.* Философия свободы. Смысл творчества / Н. А. Бердяев. – М.: Правда, 1989. – 608 с.

4. *Бубер, М.* Два образа веры / М. Бубер. – М.: Республика, 1995. – 464 с. – (Мыслители XX века).

5. *Гарин, И.* Что такое философия? / И. Гарин. – М.: ТЕРРА-Книжный клуб, 2001. – 752 с.

6. *Джемс, В.* Многообразие религиозного опыта / В. Джемс. – СПб.: Андреев и сыновья, 1992. – 424 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

7. *Мамардашвили, М.* Эстетика мышления / М. Мамардашвили. – М.: Московская школа политических исследований, 2001. – 416 с.

8. *Марков, Б.В.* Философская антропология. Очерки истории и теории / Б.В. Марков. – СПб.: Лань, 1997. – 384 с.

9. *Кассирер, Эрнст.* Избранное. Опыт о человеке / Эрнст Кассирер. – М.: Гардарика, 1998. – 784 с. – (Лики культуры).

10. *Франкл, В.* Человек в поисках смысла / В. Франкл. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с. – (Библиотека зарубежной психологии).

11. *Шелер, М.* Положение человека в космосе / М. Шелер // Проблема человека в западной философии. – М.: Прогресс, 1988. – С. 31–95.

12. *Ясперс, Карл.* Введение в философию/ Карл Ясперс. – Минск: Пропилеи, 2000. –191 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Метады і тэхналогіі навучання

Да эфектыўных педагагічных методык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню магістрантаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыцця вопыту самастойнага вырашэння праблем сацыякультурнай практыкі, адносяцца:

– тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;

– тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;

– праектныя тэхналогіі;

– камунікатыўныя тэхналогіі;

– гульнявыя тэхналогіі;

– метад аналізу канкрэтных сітуацый.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці магістрантаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай працы, вучэбна-метадычныя комплексы.

У мэтах фарміравання неабходнай сацыяльна-асобаснай і сацыяльна-прафесійнай кампетэнтнасці выпускніка УВА ў практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць методыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

Для вызначэння вучэбных дасягненняў магістранта магчыма выкарыстоўваць крытэрыяльна арыентаваныя тэсты. Яны ўяўляюць сабой сукупнасць тэставых заданняў закрытай формы з адным альбо некалькімі варыянтамі правільных адказаў; заданняў на ўстанаўленне адпаведнасці паміж элементамі двух варыянтаў з адным альбо некалькімі суадносінамі і роўнай альбо рознай колькасцю элементаў і варыянтаў; заданняў адкрытай формы з фармалізаваным адказам; заданняў на ўстанаўленне правільнай паслядоўнасці.

Для вызначэння адпаведнасці вучэбных дасягненняў магістранта патрабаванням адукацыйнага стандарту таксама магчыма выкарыстоўваць

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

праблемныя, творчыя заданні, якія прадугледжваюць эўрыстычную дзейнасць і нефармалізаваны адказ.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы

Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны ўжываюцца наступныя формы самастойнай работы:

– работа магістрантаў з навуковай і вучэбна-метадычнай літаратурай, з першакрыніцамі, самастойнае вывучэнне асобных пытанняў вучэбнай дысцыпліны, падрыхтоўка да семінарскіх заняткаў і экзамену;

– кантралюемая самастойная работа ў выглядзе выканання індывідуальных заданняў, у тым ліку пісьмовых апытанняў з кансультацыямі выкладчыка;

– падрыхтоўка рэфератаў па індывідуальных тэмах і прадстаўленне дакладаў з прэзентацыямі на семінарскіх занятках.

Выкананая работа павінна адлюстроўваць ступень засваення магістрантам тэарэтычных пытанняў, уменне самастойна мысліць, лагічна разважаць, ставіць пытанні, абагульняць, вызначаць праблемы, рабіць высновы.

Пералік прыкладных форм выканання кантралюемай самастойнай работы магістрантаў

– напісанне рэферата;

– распрацоўка тэставых заданняў па вывучаемых тэмах;

– падрыхтоўка прэзентацыі;

– практычная работа з выкарыстаннем кейс-метаду (метаду сітуацыйнага аналізу).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ